

Nr 137.

Av herr **Lindhagen**, om laga lappriksdagar vart fjärde år.

Flera viktiga sociala frågor, som lovats att framläggas som proposition vid denna riksdag, ha fortfarande inhiberats. De omnämnas ej i trontalet och vid efterfrågan har förklarats, att propositionen ej medhunnits eller ej ännu varit föremål för utredning.

Det förefaller dock underligt, att kulturdepartementen, som väl ej äro annat än undantagsvis sysselsatta med krigsfrågorna, ej fortfarande liksom tidigare kunna inom verken tillhandahålla arbetskrafter för brådskande civila ändamål. En sådan förhalad angelägenhet är den lapp-proposition, som utlovats redan till förra riksdagen och med säkerhet skulle komma till den nuvarande. Propositionen skulle uppbyggas på ett kommittébetänkande, till vilket jag tagit riksdagsinitiativ 1933, och på framställningar från den av mig initierade lappriksdagen 1938 i Arvidsjaur.

I min motion om bidrag till nämnda lappriksdag hade jag även framhållit, att efter landsmötet i Östersund 1918 hade lapparna framträtt som ett självmedvetet folk, ett minoritetsfolk, vilket naturliga krav ej fingo förbises eller undertryckas och vars självbestämmningsrätt borde hedras.

I min motion 1938 om statsbidrag till ett nytt lapparnas landsmöte, som även bifölls, hade tillika äskats lag om *fast återkommande lappriksdagar* med bidrag till omkostnaderna. De skulle sammanträda *vart fjärde år*, med rätt att erhålla stöd även för en extra kongress där emellan, då en viktig angelägenhet påkallade det. Motionen föll emellertid i denna del i riksdagen för den gången. Saken hörde till sådana nya frågor, som avslås i begynnelsen, men förr eller senare komma i hamn, därför att rättssynpunkten och nödvändigheten äro ofrånkomliga. Lappriksdagen 1938 antog enhälligt detta uppslag och deras petition ligger nu på regeringens bord jämte andra beslut under lappriksdagen.

Till en början åtminstone skulle här icke vara fråga om någon sådan beslutanderätt, som tillkommer Sveriges riksdag. Men Same kunde gärna hedras med att namnet på deras sammankomst blev även författningssensligt »lappriksdag» i stället för »lapparnas landsmöte». Kostnadsbidraget bör, synes mig, utgå av allmänna medel och lappfonderna sparas för lapparnas mera intima behov. Man skulle ock kunna säga, att lapparnas ifrågasatta representation skulle vara en motsvarighet till länens landsting.

I allmänhet skulle väl till en början Sames' riksdags insats vara att framföra *petitionsvi*s sina krav till regeringen eller ämbetsverk.

Redan nu borde dock kunna uppdragas åt dem vid mötena en viss *beslutanderätt*. Sålunda borde de vid ett möte länsvis utse sina lappfogdar med

suppleanter. Vidare kunde lappfonderna med en viss kontroll ställas under deras förvaltning. Slutligen skulle kunna upptagas ett av mina första förslag, enligt vilket lapparna skulle få välja representanter en i första och en i andra kammaren. *Lapparnas landsting* blir dock ett mäktigare prerogativ. Men det hindrar ej, att de skulle äga att utse någon viss ledamot i första och andra kammaren att särskilt föra deras talan, såvitt man ej vill gå så långt, som att låta dem i själva grundlagen tilläggas en egen riksdagsrepresentation, utsedd vid varje lapparnas landsting på fyra år, en i första och en i andra kammaren, utöver deras befogenhet som landsting.

Det hemställs,

att riksdagen vill hos Kungl. Maj:t begära skyndsamt förslag till lag om *laga lappriksdagar* vart fjärde år med bidrag av allmänna medel för kostnaderna samt befogenhet att få inkallad även en understödd extra lappriksdag när påfallande behov förelåge.

Stockholm den 23 januari 1940.

Carl Lindhagen.